

Sémantika znakových jazyků:

1. Úvod

24.9.2019

Hana Strachoňová

Náplň kurzu

Teorie: vybraná témata z formální sémantiky (syntaxe, morfologie)

Data: mluvené jazyky, znakové jazyky

Příprava studijního programu Tlumočnictví ČZJ (podzim 2020)

Témata: distributivita, reduplikace, pluralizace, anafora
+ nutný úvod do fonologie a morfologie ZJ

Sylabus:

literatura mluvené jazyky + úvod do ZJ; pak literatura přímo o ZJ + doplňující info o gramatice ZJ

Cíl: pochopení teorie a schopnost ji aplikovat na příklad.

Výuka prakticky

Úterý 16:00–17:15, G11

Vyučující: HS (pracovna; konzultace úterý 15:00–16:00)

Přednáška + seminář + domácí příprava (čtba)

Struktura hodiny:

1. rozbor zadané četby
2. shrnutí teorie
- (3. ČZJ prakticky)
4. úvod do ČZJ lingvisticky

Hodnocení: aktivní účast + ústní zkouška

Materiály do výuky

IS » Student » Studijní materiály

četba (vytisknout), prezentace

slovník ČZJ: www.dictio.info (středisko Teiresiás)

Otázky?

Úvod do práce s příklady ve znakovém jazyce

Zápis příkladů v ZJ

Glosy:

(1) La tía Julia está divorciada. španělština
ČLEN_Fem.Sg teta Julia být_3.Sg.Préz rozvést_se_Ptc.pas.Fem.Sg
Teta Julia je rozvedená.

Zápis příkladů v ZJ

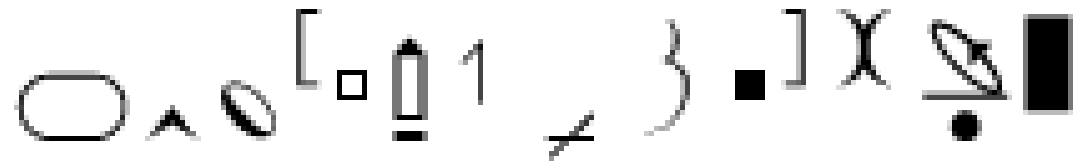
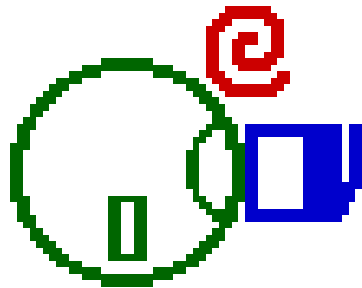
Znakosled glosami: slovo (překlad) za každý znak; výhody i nevýhody

(př.) JÁ PŘÍMO TUK SNÍST FUJ
Snědla jsem kousek tuku, fuj.

ČZJ (Dictio, heslo „tuk“, třetí znak, význam 2)

notační systémy (příklady: SignWriting; HamNoSys)

JABLKO



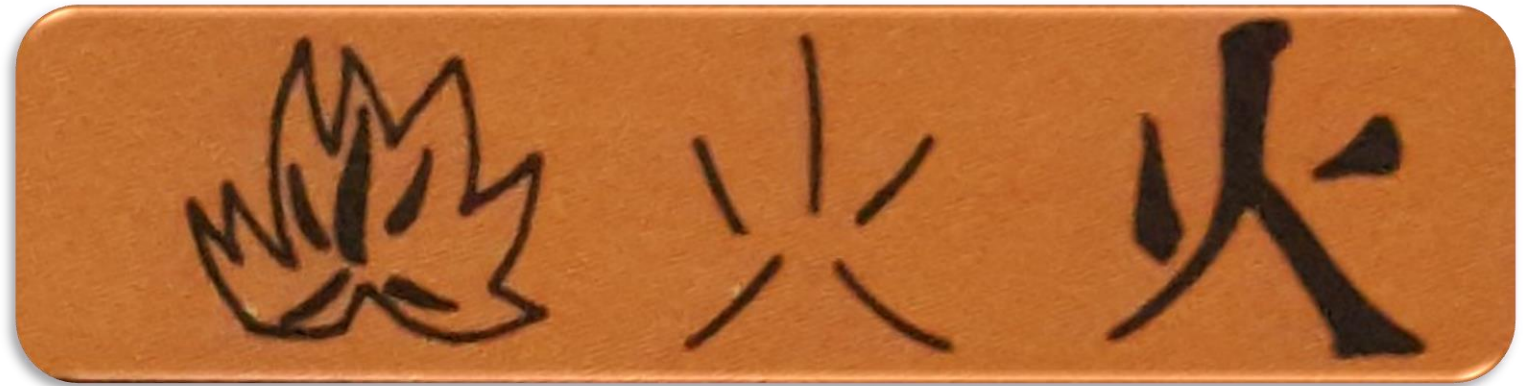
(→ TCZJ09 Notace znakových jazyků; Honza Fikejs)

(Český) znakový jazyk

Vizuálně-motorický (vs. audio-orální neboli mluvený)

Ikonický:

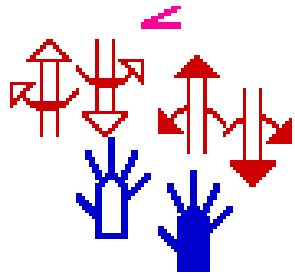
čínské písmo (oheň)



- přímý vztah nápodoby mezi objektem a jazykovým výrazem

Ikonické výrazy v ČZJ

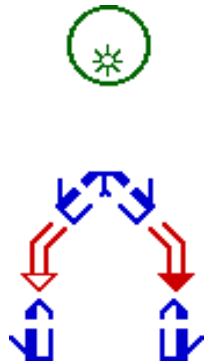
OHEŇ



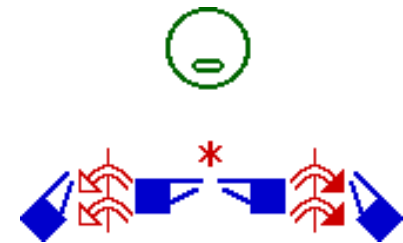
PŘIPÍT SI



DŮM



TĚSTOVINY

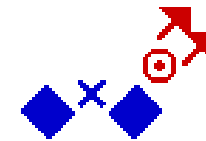


Neikonické výrazy v ČZ

KUCHYŇ



ŘEPA



SÝR



SKLEP



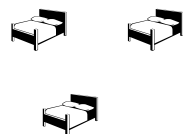
Důležité je, jak co skutečně vypadá:

1. vzájemné uspořádání v prostoru

(př.) POKOJ DVEŘE VIDĚT POSTEL POSTEL POSTEL



(př.) POKOJ DVEŘE VIDĚT POSTEL POSTEL POSTEL



2. Umístění v prostoru

KVĚST

KVĚST NA LOUCE

KVĚST NA STROMĚ

3. Rozložení v prostoru

MALÝ (na výšku)



MALÝ (na délku)



Fonetika a fonologie ZJ

(TCZJ11/OJ606/LgV14 Fonetika a fonologie znakových jazyků)

Výraz v ZJ: manuální a nemanuální složka

Manuální: co dělá ruka (ruce)

Nemanuální: obličej (pusa, tváře, oči, obočí), trup

např. KTERÝ

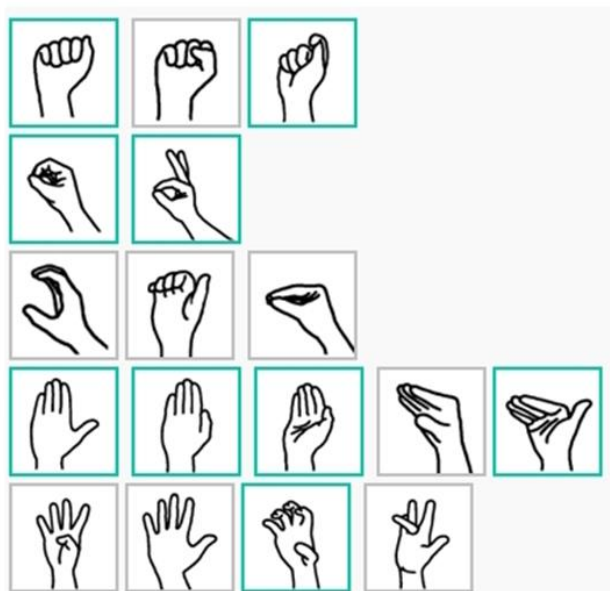
Foném v širším pojetí: manuální + obličej

Foném v užším pojetí: jen manuální složky

Fonetika a fonologie ZJ

Manuální složky – parametry znaku (skupiny/typy fonémů)

1. Tvar ruky:



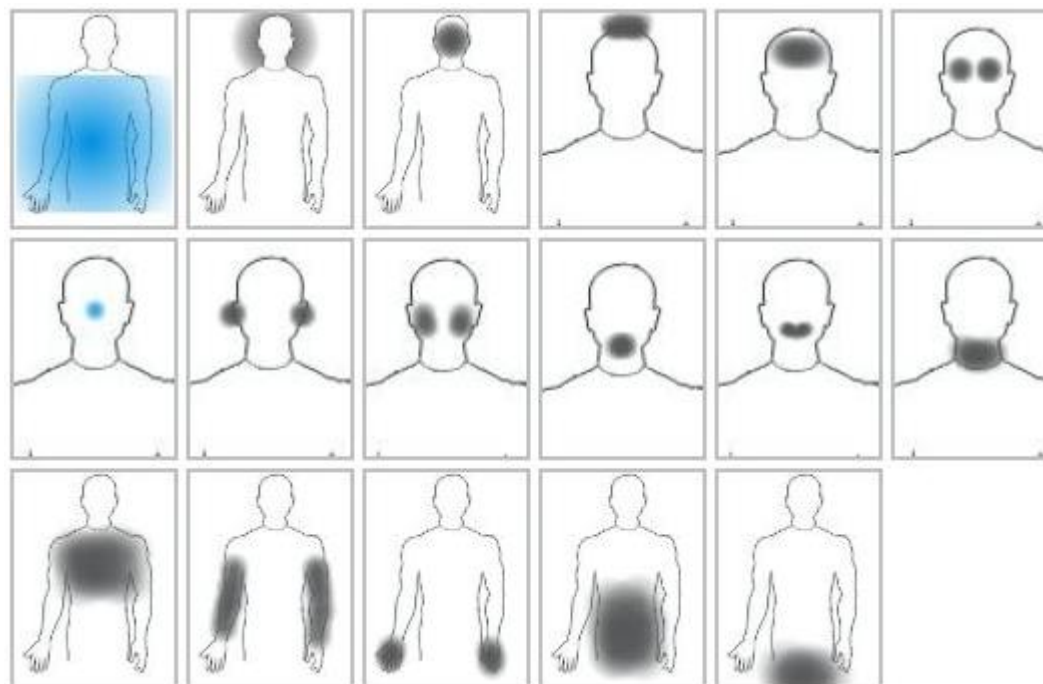
Minimální pár:

a. PŘÍTEL

b. VLASTNÍ

Fonetika a fonologie ZJ

2. místo artikulace



Minimální pár:

a. ČAJ

b. SVÁTEK

3. pohyb



minimální pár:

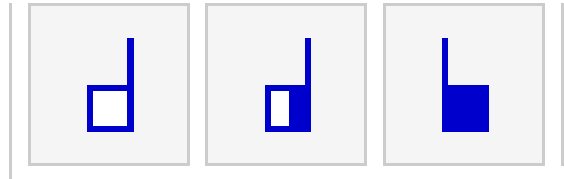
a. ČEKAT

b. UŽÍVAT

a. PROUDIT

b. SVĚTLÝ

(4. orientace)



minimální pár:

a. JEDNODUCHÝ

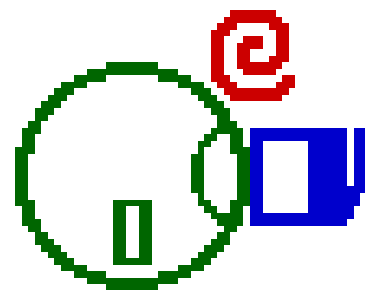
b. DOBŘE

- fonetické vs. fonologické rozdíly

(**b**uk vs. **p**uk; du**b** zimní vs. du**b** a smr**k**)

Simultánnost a sekvenčnost

jablko



příště: četba Balusu, R. Distributive reduplication in Telugu